

Pascal Braekman

Beleidsadviseur Sierteelt en Bemesting, Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling – Dept. Landbouw & Visserij. (pascal.braekman@lv.vlaanderen.be)



MAATREGELLEN OM EROSIË TE VOORKOMEN AANGEPAST VANAF TEELTJAAR 2016

Sinds een aantal jaren moeten land- en tuinbouwers die sterk en/of zeer sterk erosiegevoelige percelen bewerken, in het kader van de randvoorwaarden bij de jaarlijkse verzamelaanvraag, specifieke maatregelen nemen om het risico op erosie maximaal te reduceren. Na een eerste evaluatie van de gefaseerde aanscherping van deze erosiebestrijdingsmaatregelen heeft de Vlaamse Regering recent het maatregelenpakket aangepast om de landbouwer meer ruimte te laten om de eigen expertise te integreren in de erosiebestrijding. Hierdoor vergroot de haalbaarheid in de praktijk wat de efficiëntie enkel ten goede kan komen. In dit artikel worden de gewijzigde maatregelen toegelicht om erosie te bestrijden op sterk (rode) en zeer sterk (paarse) erosiegevoelige percelen waarop sierteeltgewassen geteeld worden.

Teeltcategorie?

Alle land- en tuinbouwteelten in de volleggrond worden nu ingedeeld in een 4-tal teeltcategorieën, met name:

- teelten die jaarrond de bodem bedekken (code JT, bv. gras- en weilanden);
- teelten die voor 1 januari op het veld ingezaaid/geplant/geplaatst worden (code WT, bv. wintertarwe, wintergerst, koolzaad);
- teelten die na 1 januari op het veld ingezaaid/geplant/geplaatst worden (code ZT, bv. zomertarwe, **potchry-sant**, **knolbegonia**, aardappelen, suikerbieten);
- meerjarige teelten (code MT, vb. fruitteelt, **boomkwekerij**).

Voor de verschillende sierteeltgewassen die in de volleggrond geteeld worden, is het hun teeltcode gehanteerd in de verzamelaanvraag die vastlegt tot welke teeltcategorie ze behoren. Tabel 1 vat dit samen.

Tabel 1. Indeling sierteeltgewassen in 'teeltcategorie erosie' volgens teeltcodes verzamelaanvraag 2016 (versie 16.03.2016)

Teeltcategorie erosie	Teeltcode verzamelaanvraag	Omschrijving teeltcode
code ZT (zomerteelt)	9571	begonia's voor de knol
	9572	bloembollen en -knollen, andere dan begonia
	9547	chrysanthen
	9575	snijplanten (< 5 jaar)
	9576	snijbloemen – rozen
	9577	snijbloemen andere dan rozen (< 5 jaar)
code MT (meerjarige teelt)	9585	snijplanten (> 5 jaar)
	9587	snijbloemen andere dan rozen (> 5 jaar)
	962	kerstbomen
	9560	boomkweek – bosplanten
	9602	boomkweek – fruitplanten
	9603	boomkweek – sierplanten
	9604	boomkweek - andere
	9583	winterbloeiende half-heesters
	9582	rozelaars
	9581	sierbomen en -struiken
	9580	vaste planten
954	andere sierplanten	

BASISPAKKET

Als de teelt geoogst wordt **vóór** 15 oktober, minstens één van de volgende maatregelen toepassen:

- het inzaaien van een groenbedekker vóór 1 december;
- het inzaaien van een andere teelt vóór 1 december.

Als de teelt geoogst wordt **na** 15 oktober, minstens één van de volgende maatregelen toepassen:

- het inzaaien van een groenbedekker vóór 1 december;
- de bodem niet-kerend bewerken vóór 1 december;
- het inzaaien van een andere teelt vóór 1 december;
- het behouden van een bodembedekking door oogstresten bij korrelmais, spruiten en andere koolsoorten tot de inzaai van de volgende teelt;
- het toepassen van wintervoorploegen (winterlabeur) op percelen met een leem- en kleibodem (op basis van de bodemkaart of bodemstaal).

Als de teelt niet geoogst is **op** 1 december, minstens één van de volgende maatregelen toepassen:

- het behouden van de teelt of van de teeltresten tot de inzaai van de volgende teelt;
- het toepassen van wintervoorploegen (winterlabeur) op percelen met een leem- en kleibodems (op basis van de bodemkaart of bodemstaal).

KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK,

minstens één van de volgende maatregelen uitvoeren

PAARS PERCEEL

- het hebben of aanleggen van een grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij een perceel met uniforme helling, in samenwerking met een bedrijfsplanner of een erosiecoördinator
- het hebben of aanleggen van een grasgang van minstens 12 m breed bij een perceel met een sunk of een droge vallei, in samenwerking met een bedrijfsplanner of een erosiecoördinator
- het hebben of aanleggen van een graszone bij een perceel met een complexe topografie, in samenwerking met een bedrijfsplanner of een erosiecoördinator
- het hebben of aanleggen van een dam uit plantaardige materialen bij een perceel met complexe topografie, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook, in samenwerking met een bedrijfsplanner of een erosiecoördinator.

ROOD PERCEEL

- het hebben of aanleggen van een grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij een perceel met een uniforme helling;
- het hebben of aanleggen van een grasgang van minstens 12 m breed bij een perceel met een sunk of een droge vallei;
- het hebben of aanleggen van een graszone bij een perceel met een complexe topografie, in samenwerking met een bedrijfsplanner of een erosiecoördinator;
- het hebben of aanleggen van een dam uit plantaardige materialen bij een perceel met een complexe topografie, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook, in samenwerking met een bedrijfsplanner of een erosiecoördinator.



▲ Boomkwekerij heeft code MT: meerjarige teelt.

KEUZEPAKKET TEELTECHNISCHE MAATREGELEN,

minstens één van de volgende maatregelen uitvoeren

PAARS PERCEEL

- niet kerende bodembewerking toepassen voor de inzaai van de teelt;
- directe inzaai toepassen;
- strip-till toepassen bij de inzaai van de teelt;
- bij niet-biologische aardappelen is het aanleggen van drempels sowieso verplicht. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels;
- bij andere ruggenteelten dan aardappelen is het aanleggen van drempeltjes of het toepassen van een diepe tandbewerking verplicht.

ROOD PERCEEL

- niet kerende bodembewerking toepassen voor de inzaai van de teelt;
- directe inzaai toepassen;
- strip-till toepassen bij de inzaai van de teelt;
- zaaien volgens de hoogtelijnen bij andere dan ruggenteelten;
- bij niet-biologische aardappelen is het aanleggen van drempels sowieso verplicht. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels;
- bij andere ruggenteelten dan aardappelen is het aanleggen van drempeltjes of het toepassen van een diepe tandbewerking verplicht;
- onbeteelde zones (kopakkers) inzaaien met gras in de groeifase van de teelt.

KEUZEPAKKET STRUCTURELE EROSIEBESTRIJDINGSWERKEN

Structurele erosiebestrijdingswerken omvatten permanente voorzieningen om erosieproblemen van één of meerdere percelen te vermijden. Deze structurele werken worden aangelegd om afstromend water en sediment tijdelijk op te vangen in een bufferzone of in een uitgegraven erosiepoel achter een (aarden) dam.

Het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken bestaat uit het uitvoeren van minstens één van de volgende maatregelen:

- het hebben of aanleggen van een bufferende aarden dam met een erosiepoel (eventueel met een geleidende aarden dam);
- het hebben of aanleggen van een bufferbekken (eventueel met een geleidende aarden dam).

De maatregelen zijn gebonden aan de volgende voorwaarden:

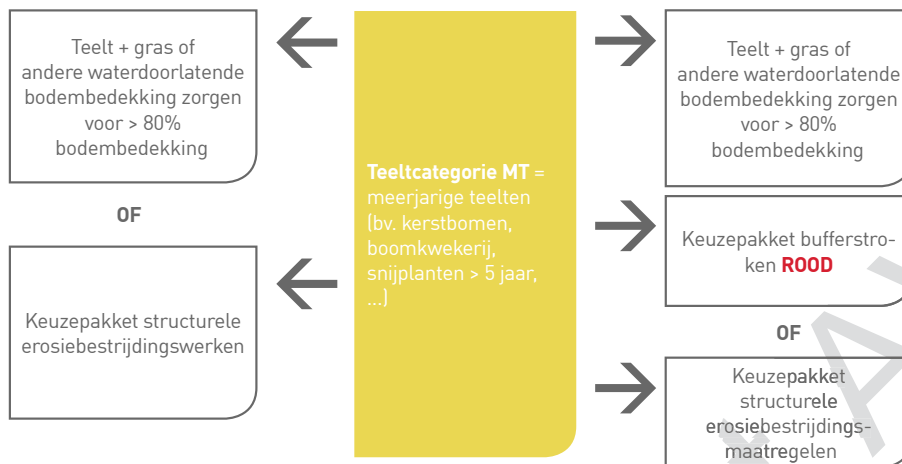
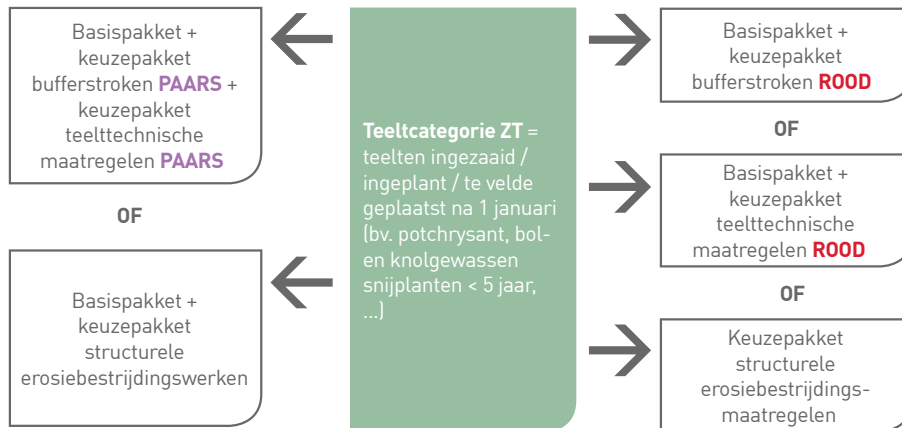
- De aanleg van de structurele erosiebestrijdingswerken voldoet aan de code goede praktijk voor erosiebestrijdingswerken en gebeurt verplicht onder coördinatie van een bedrijfsplanner of een erosiecoördinator. De aanleg van de maatregel moet goedgekeurd worden door de overheid of uitgevoerd worden in het kader van het Erosiebesluit van de Vlaamse Regering;
- Ook reeds aangelegde structurele erosiebestrijdingswerken komen in aanmerking nadat deze zijn goedgekeurd door de overheid of aangelegd werden in het kader van het erosiebesluit;
- De maatregel moet aanwezig zijn op een akkerbouwperceel dat de landbouwer zelf gebruikt; maatregelen aanwezig op een openbaar domein komen niet in aanmerking;
- Enkel het oorspronkelijke perceel waarop de maatregel is aangelegd voldoet aan het pakket 'structurele erosiebestrijdingswerken'. Andere percelen waarvan water en sediment in de buffervoorziening terecht komen, voldoen niet aan het pakket structurele erosiebestrijdingswerken. Voor deze percelen moeten maatregelen uit de andere pakketten genomen worden.



▲ Knolbegonia en potchryasant hebben code ZT: teelten die na 1 januari op het veld komen.

Verschillende pakketten erosiebestrijdingsmaatregelen

Zoals in de inleiding werd aangegeven, worden vanaf dit jaar de land- en tuinbouwers meer mogelijkheden en vrijheden geboden om, naargelang wat best past binnen hun bedrijfsvoering, een keuze te maken uit verschillende pakketten erosiebestrijdingsmaatregelen. De effectieve inhoud van deze verschillende pakketten wordt hierna opgesomd.



Combinatie 'teeltcategorie erosie' & 'pakket erosiebestrijding'

Naargelang de teeltcategorie (code ZT of MT) en de erosiegevoeligheid van het perceel (rood of paars) kan de teler een keuze maken uit de mogelijke combinaties opgenomen in bijgaande figuur.

Meer info erosiebestrijding in sierteeltgewassen ?

Binnenkort start op het Proefcentrum voor Sierteelt het demonstratieproject 'Erosie in de sier- en fruitteelt', gefinancierd door het Departement Landbouw en Visserij. Dit project zal niet alleen aandacht besteden aan de erosiebestrijdingsmaatregelen, die hier in de verschillende pakketten opgesomd werden, maar ook breder gaan en ideeën en technieken aanreiken om vruchtbare grond maximaal op sierteeltpercelen te behouden.

Voor activiteiten in het kader van dit project: hou de kalender van het PCS in de gaten ! ■